

فهرست مطالب کتاب

۷	مقدمه فریدون حلمی
۱۱	مقدمه محمود رسولی
۱۳	گزارش و گواهی
۱۵	شمع فسرده (درباره امیرناصرافتتاح)
۲۱	تصاویری از امیرناصرافتتاح
۲۹	علائم نت نویسی
۳۰	طرز اجرای تصویری علائم نت نویسی
۳۵	تمرین های دو چهار
۶۹	تمرین های سه چهار
۸۷	تمرین های چهار چهار
۱۰۳	تمرین های شش چهار
۱۳۳	تمرین های شش هشت

به نام خدا
مقدمه

حک چوبی حک سیمی حک پوست از کجای آید این آوازی دوست
درود فراوان به پیشگاه هنرمندان و کوشندگان کثره‌دانشین و روح نواز موسیقی ایرانی، استادان
گرامنایه‌نی که از دیرباز تا به اکنون در پاسداری و گسترش این شاخه ابرجد از درخت سرافراز فرهنگ
و هنر ایران زمین، ثابت قدم و ساعی بوده نسبت به آموزش فنون و فلسفه آن ابهت تمام وافر
کرده اند و سلام بر شما که کتاب «نت نوشته‌های امیرناصر افتتاح» تنبک نواز نامدار دهه‌های
پیشین کشورمان را برگزیده‌اید تا از دریچه کوچک اما روشن و گشوده آن به یکی از سازهای همیشه همراه
موسیقی ایرانی - تنبک - کجایی دوباره افکنید و توانمندی‌ها و نقش آفرینی‌های آن را در قالب
ضرب آهنگ‌ها و ریتم‌های آن نوازنده فیتد دیگر بار بازبیاید و باز نوازید.

آماده سازی و انتشار دوباره این کتاب یگانه برای اینجانب که از اوان کودکی به ساز تنبک
دل‌بستم و از پس تجربه‌هایی خام و ابتدایی در زمینه سازسازی و قبول مسئولیت‌ها و مشاغل دیگر
سرانجام بر ساخت و عرضه تنبک به صورتی حرفه‌ای و انبوه‌تر گزیدم، اگرچه خدمتی ناچیز آمانی گمان
افتخاری ارزشمند و ماندگار است؛ چرا که بدین ترتیب امکان دسترسی خیل مشتاقان و علاقه‌مندان
ساز تنبک به کنجینه آثار زنده یاد امیرناصر افتتاح - که سال‌ها مکتوم و محجور مانده بود - فراهم و گام کوچک
دیگری در راستای آموزش موسیقی و نشر گسترش فرهنگ موسیقایی میهن مان، بدون تردید برداشته

می‌شود.

بر پایه آنچه از آینه خاطراتم بازمی‌تابد نخستین بار در اوایل دهه ۱۳۶۰ توفیق آشنایی با مرحوم افتتاح و افتخار شاگردی در کلاس آموزش تنبک ایشان یافتیم اما به دلیل مشغله فراوان پس از پنج ماه متأسفانه از بهره‌مندی مستقیم محضر استاد بازماندیم، هر چند که دوستی مرادوده با استاد را راتاپایان عمر پر بار و نسبتاً کوتاه وی همچنان برای خودم مختم دانستم.

از سوی دیگر، در آن سال مانیز به طور پراکنده و غیر حرفه‌ای اقدام به ساختن تنبک می‌کردم و حاصل کار را برای نظرخواهی، رفع عیب و اصلاح احتمالی به نزد آقای افتتاح می‌بردم. دوسه باری که این اتفاق افتاد من توانستم معدود تنبک‌هایی را که گرد آور می‌کرده بودم به نظر ایشان برسانم، زنده یاد افتتاح پس از توجه و واری کارشناسانه و مشفقانه چندین بار مرا تشویق به ساخت اصولی تنبک و سامان دهی به وضعیت و تولید این ساز ملی نمودند، به راستی که در آن زمان توجه اساسی پشیمان و رهنمود وی نشدم و عنق کلام ایشان را به روشنی در نیافتیم؛ اما چند سال بعد، تلنگر به‌شمار بی‌شمارش دیگری از سوی جناب «محمد رضا آتابکی» در قالب این پرسش که «... شما برای موسیقی این مملکت چه کرده‌اید؟ سخن و راه‌نمایی استاد افتتاح را برای من دوباره تداعی و سئولیت‌نا نوشته‌ام را در قبال به‌سازی و تولید حرفه‌ای و پر شمار تنبک - به‌عنوان یکی از سازهای اصیل مهم و پایه‌ای در عرصه موسیقی کران سنک میهن مان - دیگر بار گوشه زد کرد و چنین شد که آتش این اشتیاق در جان و ذهنم بیش از پیش افروخته و توانبخش شد. اکنون حاصل آن اشتغال و این اشتغال، به لطف الهی و بزمین‌کترش فرهنگ سلیم موسیقایی کشورمان در دهه‌های اخیر، ساخت و تولید بیش از دویست و هفتاد و پنج هزار قطعه تنبک و بیش از هشتاد و هشتاد قطعه تنبک کوچکی است که بر اساس طرح استاد و هنرمند گرامی جناب «ابراهیم قبری مهر» طراحی و ساخته شد و این همه، مأمور به مهر کوچک کارگاه این خدنگزار: حلی.

امایبی است که در ادای احترام و وظیفه‌شناسی نسبت به موسیقی و ساز تنبک، به ویژه به استادان کرامت‌گذشته و اکنون این ساز، بدین اندک مهم نباید اکتفا می‌شد. پس به تحجیبی جولانگاه افزون دیگری یعنی انتشار آثار آن بزرگواران برخاستم، هم به نشانه سپاس و هم به نشانه کرامی داشت یاد و یادگار نام آوران نوازندگی این ساز. در آغاز، این نکته ذهن را به خود مشغول می‌نمود که آثار و نت‌های زنده یا افتتاحیه‌ها بر کزبه دست چاپ و انتشار سپرده نشده و اساساً این آثار کجا و نزد چه کسی نگهداری می‌شوند؟ چرا که بنده به هنگام شاگردی کلاس ایشان بارها شاهد بودم که مرحوم افتتاحیه با چه علاقه و اصراری با دست و قلم خود نت‌های هر درس را در دفتر هنرجویان ثبت می‌نمود و نیز دیده بودم که برخی از هنرجویان کلاس تنبک انوهی از اوراق یادداشت‌نمایی از درس‌ها (نت‌نوشته‌های استاد افتتاحیه) را به تدریج گردمی‌آوردند و همچون سندی معتبر نگهداری می‌کردند.

این نیاز همچنان بود تا در سال ۱۳۷۸، خبر مسرت‌انگیزی از یکی از شاگردان بلافضل مرحوم افتتاحیه، جناب محمود رسولی که امروزه خود از نوازندگان پرتوان مکتب افتتاحیه به حساب می‌آید، شنیدم و آن اینک: «... مجموعه نت‌نوشته‌های استاد امیر ناصر افتتاحیه را در چهار جلد صحافی شده در اختیار دارد...» شگفتی شنیدن این خبر شادیم را دوچندان کرد و تصمیم به انتشارش را بیش از آن، ببا بیان ماجرا و کسب اجازه از آقای رسولی، ایشان با کمال خلوص نیت و همدلی، کجینگی‌گرانه‌های نت‌نوشته‌های مرحوم افتتاحیه را برای چاپ در قالب کتاب به رسم امانت به بنده سپرد. بابت هر مندی از مشورت دیگر باره با شاگردان برجسته آن روان‌شاد و آگاهی از آرا و همنویدهای دبیرانه و هنرمندانه آنان، دست‌نوشته‌های استاد افتتاحیه برای چاپ جدید کتاب در اختیار آقای وحید فتاحی قرار گرفت. ایشان مطالب چاپ‌قبلی را با آنها بار دیگر مقابله کرد و آن چه را که در آن چاپ نیامده بود افزود و مطالب تکراری را حذف و تمام نت‌ها را مطابق با اعلام

نُت نویسی مرحوم افتتاح، جزو علامت زیر، نگاشت:

۱) ترمولو باد و خط برای نُت سیاه، که به ترمولو با سه خط برای نُت سیاه تغییر یافت.

۲) علامت «کوت» که در دست نوشته ها با حروف نگاشته شده بود، اکنون با علامت

نُت بین المللی نمایانده شده است.

بدین ترتیب مجموعه ارزشمند و مفید حاضر با به کارگیری علامت اصلی و دست نگاشته استاد افتتاح و بانث نویسی رایانه ای آن ها توسط آقای شهاب مناباز نویسی شد. آنگاه حاصل کار به منظور تطابق با اصل و صحت نُت های بازنویسی شده دیگر بار به نظر تنی چند از شاگردان پیشین و اکنون صاحب نظر مرحوم افتتاح رسید و اصالت و دستی نُت ها به شرحی که در صفحات آغازین کتاب آمده است، مورد تأیید آن عزیزان قرار گرفت عنوان کتاب را نیز بنا به پیشنهاد دوست میوهتی دوستی «نُت نوشته های امیر ناصر افتتاح» برگزیدیم که هم مناسب به نظر می رسد و هم مصداق تام دارد.

در پایان، نگارنده و وظیفه خود می داند نخست نسبت به روان زنده یاد افتتاح ادای احترام کند و نیز از عزیزان: آقایان محمود رسولی، مسعود فرهمند، زنده یاد حجت الله البرزلی، مرضی اعیان، پدرام اکبری، شهاب منابو به ویژه وحید فتائی، که با بیماری و همگامی افتخاری و موثر خود در آماده سازی و انتشار این کتاب مشارکت داشته اند قدر دانی نماید.

امید که توفیق و عنایت حضرت حق، همراه همیشه این یاران باشد.

فریدون حلی - بهار کهنزار ویسند و نو دینج

طرز اجرای تصویری علائم نت نویسی^۱

طرز نشستن همراه با تنبک (۲)

طرز نشستن همراه با تنبک (۱)

طرز نشستن روی صندلی و استفاده از زیرپایی

تم : تم یا تم با انگشتان دست پایین

۸ : هشت با دو انگشت دست پایین

۸ : هشت با یک انگشت دست پایین

۱. عکس‌ها از: شهاب مینا، نوازنده؛ وحید فتائی، اِکول نوازندگی تنبک مطابق با شیوه مرسوم فعلی است و اندک تفاوت‌هایی نسبت به اِکول نوازندگی استاد امیرناصر افتتاح دارد.

The image displays ten staves of musical notation for a guitar exercise. Each staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The notation consists of notes on a single-line staff, often with multiple stems or beams indicating complex rhythmic patterns. Various markings are used throughout the piece, including:

- R**: A common marking, possibly indicating a rest or a specific technique.
- V**: A marking that appears to be a vibrato or a specific fingering instruction.
- S**: A marking that could stand for 'sustain' or a similar effect.
- شماره** (shamareh): Persian for 'number', likely indicating measure numbers.
- پلنگ** (plang): Persian for 'plank', possibly a technique or a specific sound effect.

The exercise is divided into measures by vertical bar lines, and some measures contain multiple notes with stems pointing in different directions, suggesting a complex rhythmic structure. The overall layout is clean and professional, typical of a music manuscript or a guitar method book page.